

To Stand or NOT to Stand for the 10/Yehoshua Grunstein

Background

משנה תמיד ה/א - אמר להם הממונה; "ברכו ברכה אחת" והן ברכו. **קראו עשרת הדברים**, שמע, והיה אם שמוע, ויאמר, ברכו את העם שלש ברכות אמת ויציב ועבודה וברכת כהנים...

מסכת ברכות י"ב עמוד א' - "וקורין עשרת הדברות, שמע, והיה אם שמוע, ויאמר, אמת ויציב, ועבודה וברכת כהנים. א"ר יהודה אמר שמואל- אף בגבולין בקשו לקרות כן, [רש"י- לקבוע עשרת הדברות בקריאת שמע], אלא שכבר בטלום מפני תרעומת המינין".

הסבר רש"י - **מפני תרעומת המינין**: שלא יאמרו לעמי הארץ "אין שאר תורה אמת, ותדעו שאין קורין אלא מה שאמר הקדוש ב"ה ושמעו מפיו בסיני":

תלמוד ירושלמי ברכות א/ה - דרב מתנא ור' שמואל בר נחמן תרוויהון אמרי; בדין היה שיהיו קורין עשרת הדברות בכל יום. ומפני מה אין קורין אותן? מפני טענות המינין, שלא יהו אומרים "אלו לבדן ניתנו לו למשה בסיני".

Reason for the Assumption

שמות כ"ד/י"ב - ויאמר יהוה אל משה עלה אלי ההרה והיה שם, ואתנה לך את **לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם**.

רש"י (שם) - כל שש מאות ושלוש עשרה מצות בכלל עשרת הדברות הן, **ורבינו סעדיה** פירש באזהרות שיסד לכל דבור ודבור מצות התלויות בו.

מדרש במדבר רבה (י"ג/ט"ו) - וכן אתה מוצא תרי"ג אותיות יש, מן "אנכי" עד "אשר לרעך" כנגד תרי"ג מצוות, וז' יתירות כנגד ז' ימי בראשית, ללמדך שכל העולם לא נברא אלא בזכות התורה",

של"ה [פרשת יתרו, תורה אור, י"ב] - ...ועשרת הדברות כוללים כל התורה כולה, ובעשר דברות תר"ך אותיות כמנין 'כתר' תורה. ותרי"ג אותיות, בכל אות נרשם מצוה אחת מתרי"ג מצוות, ושבע אותיות היתרות הם שבע מצוות דרבנן כמו שכתבו הקדמונים.

CJ In "Halachik" Reality

שו"ת הרשב"א [א/קפ"ד] - שאלתם עוד; מהו לומר עשרת הדברות בשחר בבית הכנסת? לפי שיש אנשים רוצים להנהיג צבור כן. ראוי לעשות כן אם לא? **תשובה**: אסור לעשות כן. ואף על פי ששינוי במסכת תמיד... כבר בטלום מפני תרעומת המינין....

שולחן ערוך [או"ח א/ה] - טוב לומר פ' העקדה, ופ' המן ועשרת הדברות...

שו"ת המהרש"ל [סימן ס"ד] - שוב אני נוהג לומר עשרת הדברות קודם "ברוך שאמר" בקול רם... אלא שכבר בטלום מפני תערומות המינין... נראה בעיני דווקא לקבע בברכת יוצר כמו ק"ש... אבל לאומרה בכל בוקר לכבוד התורה ולכבוד השם הנורא שעשרת הדברים חקוקים בלחות מכתב אלהים מצוה גדולה לאומרה.	הרמ"א [שם] - דווקא ביחיד מותר לומר עשרת הדברות בכל יום, אבל אסור לאומרם בצבור.	משנה ברורה [שם ט"ז] - ואנן נקטינן לאסור בצבור כלל וכלל, וביחיד דווקא שלא בתוך התפלה אבל לקבוע בתוך הברכות גם ליחיד אסור

DJ Standing

שו"ת הרמב"ם [סימן רס"ג] - בא לזאת העיר ממונה מממוני אחת הערים, ממי שמנהג אנשי עירו לעמוד בעת קריאת י' הדברות, ... והתחיל עומד בעת קריאתן, ונמשכו אחריו בזה אנשים. ואמרו לו אנשי העיר: אין ראוי לנו לשנות מנהג אבותינו ואבות אבותינו ולהתרחק מהם במה שהנהיג להם מורם וממונם, והוא הרב,.... יורינו אדוננו, אם יש לחוש לזה בזאת העת, ומה היא התרעומת, שחששו לה רבותינו, ואם (המינינים) הם הקראים או הכותים, כי מקצתם אוחז בחיצוניות המקרא כולו ומקצתם אוחז בחיצוניות חלק ממנו, ומה מעלתן (של י' הדברות) על שאר התורה, והאם רשאי זה הממונה לבטל מנהג זאת העיר שיימשכו אחרי מנהגו ושנניח מנהג האבות, והאם ראיתו לעמוד מן ויתיצבו (היא) ראייה? יורינו אדוננו ושכרו כפול.

התשובה זה, אשר הנהיג הרב הנפטר נ"ע לישב, הוא הראוי, וראיותיו ראיות נכונות לפי דיני אנשי העיון, ואין להוסיף עליהן. וכך היה ראוי לעשות, (ר"ל) בכל מקום, **שמנהגם לעמוד, צריך למנעם**, בגלל מה שמגיע בזה מן ההפסד באמונה (ומה שמדמים), שיש בתורה מדרגות ומקצתה מעולה ממקצתה, וזה רע עד מאד. ומן הראוי לסתום כל הפתחים, שמביאים לזאת האמונה הרעה. ומה שטען החכם האחר, שבגדאד ומקצת הערים עושות זאת, אין זה ראיה בשום פנים, לפי שאם נמצא אנשים חולים, לא נחליא הבריא מאנשיהם, כדי שיהיו שווים, אלא נשתדל לנתח כל חולה שנוכל. ואלה הקראיסיד אינם אלה אשר קורין אותם החכמים מינים, אלא קורין אותם צדוקין וביתוסין וכו' להוציא הכותים והמינים הם אשר נתפסדו להם האמונות בעיקר התורה, ומכללם האומרים אין תורה מן השמים, וכבר ביארו, שאין הפרש בין המכחיש התורה כולה או מכחיש פסוק אחד ואומר משה מפי עצמו אמרו. והיה מן המינים מי שהאמין, שאין מן השמים אלא יי הדברות ושאר התורה משה מפי עצמו אמרו, ולכן ביטלו קריאתן בכל יום. ואסור בשום פנים לעשות בתורה מקצתה מעולה ממקצתה, ועיינו בדברינו בזה בפירוש המשנה בפרק חלקיט וכתב משה.

שו"ת אגרות משה [א"י"ח ד/כ"ב]- הנה בדבר עמידת העם בשעת עשרת הדברות, שנהגו שיש מפקפקים מהא דאיתא בברכות.... שכבר בטלום מפני תרעומת המינים.... ופרש"י שלא יאמרו לע"ה אין שאר תורה אמת.... שלכן הרי כשעומדין בשעת עשרת הדברות ויושבין בשעת כל הקריאה ג"כ יבואו לומר כן. ואם היא קושיא,

	אין התירוץ שהבאת מלקוטי מהרי"ח
(1) אין התירוץ שהבאת מלקוטי מהרי"ח.... כלום, דהא גם בקריאת עשרת הדברות איכא טעם גדול לאומרן בק"ש, אבל חששו לאמירת המינים שאינו בשביל זה אלא שרק אלו לבד הוא אמת.... (2) ומה שכתב שמאחר שקורין ג"כ יתר התורה רק עומדים בעשרת הדברות ליכא כל כך חשש הוא טעם דחוק, דהא התם הרי קורין גם פרשיות דק"ש וציצית... ומ"מ יאמרו דעשרת הדברות לבד אמת, כ"ש בקריאת התורה שעושין שינוי שיש לחוש שהשינוי הוא שיאמרו המינים דלכן מכבדין קריאה זו משום דרק עשרת הדברות הוא מן השמים והשאר משה בעצמו אמרן.	אין התירוץ שהבאת מלקוטי מהרי"ח (1) מחמת שאיכא טעם לעמוד לזכר ויעמדו מרחוק שהיתה בשעה זו, ... (2) ומה שכתב שמאחר שקורין ג"כ יתר התורה, רק עומדים בעשרת הדברות, ליכא כל כך חשש (3) אבל מה שאתה מתרץ מחמת שנהגו לעמוד גם בשירת הים בפי' בשלח ובשביעי של פסח שמוזה רואין שאיכא עוד דברים שעומדים אף שלא שייך שם דברי המינים יבינו שהוא מטעם אחר הוא תירוץ נכון.

....ולכן בעובדא זו שנהגו לעמוד בעת קריאה זו מפני שזה זכו כל ישראל בעצמן לשמוע מפי הקדוש ברוך הוא בעצמו שזה דבר היותר גדול לחשיבות ישראל דבשביל זה הוצרכו לכל הכנות /הכונות/ דטהרה, שהוא דבר המובן לכל אדם, אף שאפשר אולי לחוש לתרעומת המינים בסברא בעלמא = אין להקפיד בשביל זה כל זמן שלא אירע שהמינים יטעו את הע"ה לומר כן, וכיון שזהו ענין אחר אינו בכלל מה שבטלו הקריאה דלפ"ז אין לדמות מלתא למלתא בסברות אלא אין לך בו אלא מה שנאסר כבר ולא למילף מזה דבר חדש, לכן נראה דאין לשנות מן המנהג, ... ואם הוא שלא יהיה מסייע בזה אין לו עצה אלא לעמוד בשבת זו בכל הקריאה, אבל אדרבה לדינא אסור לשנות ממנהג הצבור כדלעיל וכדכתבתי. אביך אוהבך בלוי"ג, משה פיינשטיין.

הרב אשר וייס - ונראה לכאורה ראיה דלא חששו חכמים אלא בהא דברכות י"ב שלא לומר עשרת הדברות **בהדי קריאת שמע** ולא בעמידה בקריאת התורה, דהנה שנינו בירושלמי מגילה (כ"ו ע"ב) "אמר ליה ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי אין לך טעון ברכה לפניו ולאחריו אלא שירת הים ועשרת הדברות וקללות שבתורת כהנים וקללות שבמשנה תורה א"ר אבהו אני לא שמעתי נראין דברים בעשרת הדברות". הרי לך שאף דבימי חז"ל לא ברכו על קריאת התורה אלא הראשון והאחרון מ"מ בעשרת הדברות (ולחד מ"ד אף בשירת הים ובתוכחה) ברכו לפנייהם ולאחריהן, ולכאורה יש לעיין למה לא חששו במנהג זה משום טעות המינים כשם שחששו שלא לומר פרשה זו בקר"ש (והלא גם בירושלמי פ"ק דברכות מצינו שלא הניחו לומר עשרת הדברות בגבולין כשם שהיו אומרים במקדש), **וע"כ דלא חששו אלא בתפלה** ולא בקריאת התורה.